

(i) Printed Pages: 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	6	5	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	0	7
---	---	---	---

Master of Arts (Economics) 1st Semester

1128

ECONOMICS OF PUBLIC FINANCE

Paper : MAECO-104 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Attempt **five** questions in all including Question 1, which is compulsory; each question in question 1 carries 2 marks. Apart from question 1 select **one** question from each unit; each question in the units carries 15 marks.

1. Attempt any **ten** questions (word limit 25–30 words each) :

- (i) Characteristics of Private Goods
- (ii) Scope of Public Finance
- (iii) Non Rivalry characteristics of Public Goods
- (iv) Public Goods and Free Riding
- (v) Equity in Taxation
- (vi) Benefit Principle of Taxation
- (vii) Excess Burden of Taxation
- (viii) Effects of Taxation on Savings
- (ix) Effects of Taxation on Investment
- (x) Incidence of Taxation
- (xi) Growth of Public Expenditure
- (xii) Displacement Effect in Peacock-Wiseman Hypothesis
- (xiii) Concentration Effect in Peacock-Wiseman Hypothesis
- (xiv) Deficit Financing in India
- (xv) Burden of Public Debt.

UNIT-I

- 2. Critically discuss efficient allocation of public goods in a partial equilibrium approach.
- 3. Critically discuss the importance of distribution in the budget and the policies to achieve fair distribution.

UNIT-II

4. Discuss the ability to pay principle of taxation.
5. Define the incidence of indirect taxes in partial and general equilibrium approach.

UNIT-III

6. Critically discuss the Wagner's law to account for the growth of public expenditure.
7. Discuss the pattern of public expenditure in India and the scope of reforms in it.

UNIT-IV

8. Discuss the issues facing the management of public debt.
9. Why there is a need of resource transfer from Union to States ? How the criteria are evolving over time ?

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रश्न संख्या 1 जो कि अनिवार्य है के साथ कुल पांच प्रश्न करो। प्रश्न संख्या 1 के प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। प्रश्न संख्या 1 के आलावा, प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें। यूनिट में दिए गए प्रत्येक प्रश्न के 15 अंक हैं।

1. कोई दस प्रश्न करें (प्रत्येक प्रश्न को 25-30 शब्दों में करें) :-
  - (i) निजी सामान की विशेषताएं
  - (ii) सार्वजनिक वित्त का विषय-क्षेत्र
  - (iii) सार्वजनिक सामानों की गैर-विरोधी विशेषताएं
  - (iv) सार्वजनिक सामान और निःशुल्क राइडिंग
  - (v) कराधान में इक्विटी
  - (vi) कराधान का लाभ सिद्धांत
  - (vii) कराधान का अतिरिक्त बोझ
  - (viii) बचत पर कराधान के प्रभाव
  - (ix) निवेश पर कराधान के प्रभाव
  - (x) कराधान की घटनाएं
  - (xi) सार्वजनिक व्यय की वृद्धि
  - (xii) पीकॉक-वाइसमैन परिकल्पना में विस्थापन प्रभाव

- (xiii) पीकॉक-वाइसमैन परिकल्पना में एकाग्रता प्रभाव
 (xiv) भारत में घाटे का वित्तपोषण
 (xv) सार्वजनिक ऋण का बोझ।

यूनिट-I

2. आंशिक संतुलन दृष्टिकोण में सार्वजनिक सामानों के कुशल आबंधन पर आलोचनात्मक चर्चा करें।
3. बजट में वितरण के महत्व और उचित वितरण प्राप्त करने के लिए नीतियों पर आलोचनात्मक चर्चा करें।

यूनिट-II

4. कराधान के भुगतान करने की क्षमता सिद्धांत पर चर्चा करें।
5. आंशिक और सामान्य संतुलन दृष्टिकोण में अप्रत्यक्ष करों की घटनाओं को परिभाषित करें।

यूनिट-III

6. सार्वजनिक व्यय की वृद्धि के लिए वैगनर के कानून पर आलोचनात्मक चर्चा करें।
7. भारत में सार्वजनिक व्यय के पैटर्न और इसमें सुधारों के विषय-क्षेत्र पर चर्चा करें।

यूनिट-IV

8. सार्वजनिक ऋण के प्रबंधन का सामना करने वाले मुद्दों पर चर्चा करें।
9. संघ से राज्यों में संसाधन हस्तांतरण की आवश्यकता क्यों है ? समय के साथ यह मापदंड कैसे बदल रहा है ?

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ (ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋ) :
 (i) ਨਿਜੀ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
 (ii) ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ
 (iii) ਜਨਤਕ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- (iv) ਜਨਤਕ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਰਾਈਡਿੰਗ
- (v) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਕੁਇਟੀ
- (vi) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਧਾਂਤ
- (vii) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ
- (viii) ਬੱਚਤਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
- (ix) ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
- (x) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ
- (xi) ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵਾਧਾ
- (xii) ਪੀਕੋਕ-ਵਾਇਸਮੈਨ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਨ ਪ੍ਰਭਾਵ
- (xiii) ਪੀਕੋਕ-ਵਾਇਸਮੈਨ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਇਕਾਗਰਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
- (xiv) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦਾ ਵਿੱਤ ਪੋਸ਼ਣ
- (xv) ਪਬਲਿਕ ਰਿਣ ਦਾ ਬੋਝ।

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਅੰਸ਼ਕ ਸੰਤੁਲਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 3. ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਵੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 5. ਅੰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

- 6. ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਵੈਗਨਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

- 8. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 9. ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਸਰੋਤ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ?